

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesia Cathedrali Cæsaravgvstæ. Ioannis Baptistæ Tvrricelli Responsum

Torricelli, Giovanni Battista

Romæ, 1656

Num. 7. Secundum ex auctoritate Zuritæ in indicibus, & annal. cui fauet
consuetudo Maurorum conuertendi Cathedrales in Mezqitas, &
Christianorum expiandi Mezqitas, & in ijs Cathedrales restituendi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13380

enim Hesperiam dixit Virgil. Aeneid. lib. 1.

Terra antiqua potens armis atque ubere glebae.

Quem immitatus Silius initio sui Poematis,

Da musa decus memorare laborum

Antiqua Hesperia.

Idem Virgilius Aeneid. 4.

Et Troia antiqua maneret.

Et rursus eod. lib.

Carthago aut antiqua Tyrus.

Quibus in locis antiquam idest nobilem Servius interpre-
tatur.

Accedit non incongrua observatio circa causam concessio-
nis, quam scilicet ex ipsis Principis verbis (unde conclu-
dens probatio deducitur ad Theor. Bald. in l. 1. C. de falsi-
caus. adiect. leg.) non nisi templi antiquitatem fuisse constat,
quæ cæteris Hispaniæ Ecclesijs præcellens Regiam liberali-
tatem in se convertit; Ideo cum narrata vetustas habeat se
per modum causæ ad id, quod in privilegio continetur, cõ-
cludenter probat Ecclesiæ existentiam ante Maurorum
tempora, quorum sub iugo longis calamitatibus eadem
afflicta asseritur ad tradit, per Bald. cons. 263. num. 3. vol. 1. &
Mascard. de probat. concl. 1234. num. 90. & seqq. præsertim
cum in re antiqua versemur, quo casu Principis verba, in
quibus eius intentio fundatur, plenè probant etiam in præ-
iudicium tertij, Craues. de antiquit. temp. cap. 2. nu. 25. Ma-
scard. d. concl. 1234. num. 118.

Secundum Adminiculum clarissimi Historici, atque inter Ara-
gonensium rerum Scriptores facile Principis, Hieronymi
Zúritæ præbet auctoritas, qui in indicibus lib. 1. fol. 43.
Ecclesia, inquit, Casar-Augustana primis propagata Christiani-
tatis Religionis seculis sacra, & S. S. Valerij ac Bravlij infulis, ac
ac Vincenij Martyris illustrata doctrinis, Sacrorumque Con-
ciliorum Sanctionibus orbis Christiani celebratione commemo-
rata, à nefarijs impij cultus vestigijs solemnibus ceremoniarum
Religione expiata, & Deo Opt. Max. Servatori ex voto quod
Impe-

7

Imperator pulcherrima, florētissima, Potētissimaque Urbis esse
potius, festis laudibus instauratur, & consecratur. Et in Ana-
libus lib. I. fol. 43.

Consecrata fuit Mezquita maior, & dedicata Ecclesia nostro Re-
demptori sub titulo S. Saluatoris eodem anno &c. Itaque in suo
primo loco restaurata Sedes Cathedralis, que fuit valde nomi-
nata in primitiua Ecclesia &c.

Quibus ex locis, (quæ Beatissimæ Virginis Templo adaptari
nequeunt: quippe expiatione non eguit Ecclesia, in qua
vera Religio à Maiorum institutis nunquam deflexit, sed
Christiana Sacra vel Maurorum tempore per Muzerabes
seruata, testatur Hieronymus Blancas in Commentar. rerum
Aragonensium fol. 11. & idem Zurita in indicibus anno
889. fol. 13) satis euidenter depræhenditur, Ecclesiam S. Sal-
uatoris in Mezquitæ usum à Mauris conuersam & à Chri-
stianis iterum expiatam, & consecratam, ante Maurorum
tempora, & in ipsa primitiua Ecclesia Cathedralem fuisse,
siue eius denominationem ab Vrbe Cæsaraugusta absque
expressione alicuius Sancti animaduertamus qua Cathedræ
dignitatem indicari tradit, glos. communiter recepta in cap.
quanius verbo non extendit de præben. in 6. seu verba expres-
sa attendamus quibus Historicus Cathedralem Sedem in
suo primo loco restauratam memoriæ prodidit, nec enim
præcedentis Cathedralitatis huius Ecclesiæ certius testi-
monium habere queat, verborum proprietati qui inheret;
Cum aliud non sit, sedem in primo loco instaurare seu re-
stituere, quam in eum locum vnde fuit sublata, eandem
reponere ad tex. in l. 2. S. restituas, ff. ne quid in loco publ. &
restituere (ait I. C.) videtur is, qui in pristinum statum redu-
cit: quod sit siue quis tollat quod factum est, siue reponat
id quod sublatum est.

Comprobatur adminiculum ex Maurorum, & Christianorum
consuetudine: eos siquidem post Hispaniæ excidium præ-
cipuas Ciuitatum Ecclesias in Mezquitas conuertere con-
sueuissent, & generalia Hispaniarum Cronica memorant, &
de

de proprijs Regnis testatur Petrus Aragonum Rex Primus in priuilegio concesso anno Domini 1096. incipien. Neminem latere &c. de quo *Franciscus de Aynsa rerum memorab. Ose. lib. 4. cap. 5. pag. 525. & Martin. Carill. in histor. S. Valer. fol. 240.* Hos verò Maurorum Mezquitas Christiano cultui è contra restituisse admonuit Blancas in *dd. Commentarijs fol. 130.* his verbis.

At verò ipse Alphonfus Rex cum primum Casaraugustiam introiuit Mezquitam maiorem, qui priscus semper mos fuit, à nefarijs cultibus purgari fecit, ac in eam Cathedralem Sedem consecrari.

Nec pijssimi huius Christianorum Regum instituti exempla deficiunt. Nam in Hispania, Sarracenis Cattalunia pulsus Carolus Magnus Vrgellensem Ecclesiam Gothorum, tempore conditam, & ab Infidelibus dirutam eodem loco instaurauit, & Sede ei restituta, Ludouico Caroli Magni filio Imperatore, Sisebutus Episcopus consecravit, vt habet Zurita Annalium lib. 1. fol. 6. & 8. sic Valentinam Ecclesiam à Mauris profanatam Catholicorum Regum iussu expiatam & consecratam meminit, *Bernard. Gomez in historia Iacobi Regis lib. 12. idemque de Ecclesia Hispalen. prodidit Alphonfus Morgad. historia Hispalen. lib. 4. fol. 114. & eodem lib. 4. in princ. & Carill. in aduertentijs ad histor. S. Valer. ult. aduertentia fol. 13. et de Ecclesia Toletana Mariana de rebus Hispanie lib. 9. cap. 16.*

Et extra Hispaniam capta Panhormo à Guiscardis, primum reintegratam in pristinum statum Archiepiscopalem Ecclesiam, quam Mauri in Mezquitæ vsum verterant, refert *Gaufrid. Menacus de Ruberti Guiscardi, & Rugerii rebus gestis, lib. 2. cap. penult.* his verbis. *Ecclesiam Sanctissima Dei Genitricis Mariae, quæ antiquitus Archiepiscopatus fuerat, sed tunc ab impijs Saracenis violata templam superstitionis eorum facta erat, cum magna deuotione Catholicè reconciliatam, dote, & ornamentis Ecclesiasticis auget.*

His ergo non dissonat Zuritæ traditio de Ecclesia Casaraugustana

stana

9
stana, cum enim dignitate ea cæteras antecelleret, & à Sa-
racenis Mezquitam factam, & à Christianis in Cathedra-
lem eandem restitutam facile suadet, seu relatam tempo-
rum consuetudinem, seu iuris communis, à quo Princeps
non recessisse præsumitur, dispositionem attendamus, qua
cauetur, vt quæ Ecclesiæ olim Cathedrales aut bello, aut
infidelium iniquitate suam dignitatem amiserint, dum cõ-
modè fieri possit, in pristinum statum reintegrentur *ad Can.*
felix 16. quest. 1. et tradita per Moson. de Maiest. militan.
Eccles lib. 1. par. 1. cap. 15. in princ.

Alia plura nec leuis ponderis adminicula adducunt in hac cau. N. 8.

sa Scribentes, quæ in re tanta graui iudicio sapientia Patrũ
expendet. Vnum non omitam videlicet, si Cathedralis
B.M. Virginis Ecclesia extitisset, omnino inuerisimile esse,
vt Rex Alphonfus in B. Virginem aprimè pius (cui statim
capta Cæsaraugusta in eodem Templo summa populi læti-
tia publicas de Mauris debellatis ab eo gratias actas testa-
tur *Carill. annal. lib. 4. anno 1118. fol. 268.*) quam Ecclesiã,
& Barbari veneratione habuere, ipse antiquis honoribus,
& prærogatiuis, translata in Mezquitam Sede priuasset, è
contra nihil veritati adeo congruum quam Cathedræ Di-
gnitatem Ecclesiæ, in qua antea vigit, restitutam fuisse: id
enim sanxit ius commune *d. Can. felix 16. quest. 1.* & verifi-
milis dicitur, quod iuris communis dispositioni propius
accedit *Aymon. cons. 35. nu. 24. Mantie. de coniect. lib. 6. tit. 6.*
num. 4. Quamobrem si in omni materia, quod verisimile
est amplecti dehemus, verisimilitudo enim probationem
alias minus concludentem sustinet *Tiraquell. in præfat. ad l.*
si unquam num. 51. Surd. cons. 489. num. 9. Gregor. decis. 245.
à num. 7. quod autem inuerisimile est præfert imaginem fal-
situdinis *Abb. Falin. et communiter DD. in d. cap. quia verisimile*
de præsumpt. Surd. cons. 61. num. 37. et 38. et cons. 132. nu. 21.
contra Ecclesiam S. Saluatoris respondere profecto nequeat,
qui à verisimili non deflectat contra *reg. tex. in cap. quia ue-*
risimile de præsumpt. l. in obscuris de reg. iuris, et l. cum in te-

B

stamen-